

P7_TA(2013)0414

ES ir valstybių narių priemonės siekiant spręsti dėl konflikto Sirijoje susidariusio pabėgėlių srauto problemą

2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl ES ir valstybių narių priemonių siekiant spręsti klausimą dėl pabėgėlių srauto, kurią lėmė konfliktas Sirijoje (2013/2837(RSP))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas dėl Sirijos, ypač į 2012 m. vasario 16 d. rezoliuciją¹, 2012 m. rugsėjo 13 d. rezoliuciją², 2013 m. gegužės 23 d. rezoliuciją³, 2013 m. rugsėjo 12 d. rezoliuciją⁴ ir rezoliuciją dėl pabėgėlių iš ginkluotų konfliktų zonų,
- atsižvelgdamas į 2013 m. sausio 23 d., vasario 18 d., kovo 11 d., balandžio 22 d., gegužės 27 d., birželio 24 d., liepos 9 d. ir liepos 22 d. vykusių Užsienio reikalų tarybos posėdžių išvadas dėl Sirijos; atsižvelgdamas į 2013 m. vasario 8 d. įvykusio Europos Vadovų Tarybos susitikimo išvadas dėl Sirijos,
- atsižvelgdamas į Komisijos pirmininko pavaduotojos ir Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai Catherine Ashton 2013 m. rugpjūčio 21 d. pareiškimą dėl naujausių pranešimų apie cheminių ginklų naudojimą Damaske, 2013 m. rugpjūčio 23 d. pareiškimą dėl būtinybės skubiai rasti politinį Sirijos konflikto sprendimą (jis atitinka poziciją Sirijos klausimu, dėl kurios 2013 m. rugsėjo 7 d. susitarė ES), 2013 m. rugsėjo 10 d. pareiškimą dėl pasiūlymo vykdyti Sirijos cheminių ginklų tarptautinę kontrolę ir 2013 m. rugsėjo 14 d. pareiškimą, paskelbtą JAV ir Rusijai pasiekus susitarimą dėl cheminių ginklų Sirijoje, taip pat į jos pareiškimus, paskelbtus per Parlamento plenarinio posėdžio diskusijas, 2013 m. rugsėjo 11 d. vykusias Strasbūre,
- atsižvelgdamas į Komisijos narės, atsakingos už tarptautinį bendradarbiavimą, humanitarinę pagalbą ir krizių valdymą, Kristalinos Georgievos pareiškimus dėl Sirijos pabėgėlių ir ES atsako, visų pirma į jos 2013 m. rugsėjo 3 d. pareiškimą dėl naujausių duomenų apie bėgančiuosius nuo krizės Sirijoje ir į Humanitarinės pagalbos ir civilinės saugos (ECHO) GD pranešimus apie padėtį Sirijoje ir informacijos apie Siriją suvestines,
- atsižvelgdamas į JT vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro António Guterreso pastabas, pateiktas neoficialiame Teisingumo ir vidaus reikalų tarybos posėdyje, kuris 2013 m. liepos 18 d. vyko Vilniuje⁵,
- atsižvelgdamas į Saugumo Tarybos informaciją apie Siriją, kurią pateikė JT Generalinio Sekretoriaus pavaduotoja humanitariniams klausimams ir humanitarinės pagalbos koordinatore Valerie Amos, ypač į 2013 m. balandžio 18 d. informaciją,

¹ OL C 249 E, 2013 8 30, p. 37.

² Priimti tekstai, P7_TA(2012)0351.

³ Priimti tekstai, P7_TA(2013)0223.

⁴ Priimti tekstai, P7_TA(2013)0378.

⁵ <http://www.unhcr.org/51b7149c9.html>.

- atsižvelgdamas į sieną su Sirija turinčių valstybių ministrų bendrą pareiškimą, paskelbtą per 2013 m. rugsėjo 4 d. vykusį jų susitikimą, kurį surengė JT vyriausiasis pabėgėlių reikalų komisaras,
 - atsižvelgdamas į JT žmogaus teisių tarybos rezoliucijas dėl Sirijos,
 - atsižvelgdama į Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją,
 - atsižvelgdamas į 1948 m. Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją,
 - atsižvelgdamas į Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą, Tarptautinį ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių paktą, Konvenciją prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ar baudimą, Vaiko teisių konvenciją ir fakultatyvinį protokolą dėl vaikų dalyvavimo ginkluotuose konfliktuose, taip pat Konvenciją dėl kelio užkirtimo genocido nusikaltimui ir baudimo už jį – visus šiuos dokumentus yra pasirašiusi Sirija,
 - atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 78, 79 ir 80 straipsnius,
 - atsižvelgdama į 1949 m. Ženevos konvencijas ir jų papildomus protokolus,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 110 straipsnio 2 dalį,
- A. kadangi iki 2013 m. rugsėjo 20 d. JT vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro biuras (angl. UNHCR) iš viso užregistravo 1 929 227 Sirijos pabėgėlius kaimyninėse šalyse ir Šiaurės Afrikoje; kadangi manoma, kad visas pabėgėlių, įskaitant neregistruotus, skaičius yra apie 2 102 582; kadangi, remiantis tais pačiais šaltiniais, 76 proc. iš Sirijos pabėgusių gyventojų sudaro moterys ir vaikai; kadangi 410 000 Sirijos pabėgėlių vaikų yra pradinės mokyklos mokinio (5–11 metų) amžiaus; kadangi, kaip teigia JT Humanitarinių reikalų koordinavimo biuras (OCHA), šalies viduje perkeltų asmenų skaičius 2013 m. rugsėjo 9 d. siekė 4,25 mln.;
- B. kadangi, remiantis UNHCR informacija, priimančiose šalyse esančių pabėgėlių (įskaitant laukiančius registracijos) skaičius 2013 m. rugsėjo 20 d. buvo toks: Turkijoje – 492 687, Libane – 748 608, Jordanijoje – 531 768, Irake – 190 857, Egipte – 124 373, Maroke, Alžyre ir Libijoje – 14 289 (registruoti); kadangi tūkstančiai Sirijos gyventojų kasdien bėga į kaimynines šalis, o JT regioninės pagalbos teikimo Sirijai plane numatyta, kad iki 2013 m. pabaigos pabėgėlių iš Sirijos skaičius iš viso sieks 3,5 mln.;
- C. kadangi 2013 m. toliau augo Sirijos piliečių prašymų suteikti prieglobstį ES skaičius: nuo konflikto pradžios 2011 m. pateikti 52 037 prašymai suteikti prieglobstį ES ir jos artimiausiose kaimynėse (Šveicarijoje ir Norvegijoje);
- D. kadangi 59 proc. ES-28 pateiktų prašymų gavo Vokietija (14 842) ir Švedija (14 083); kadangi, nors kitose šalyse stipriai didėjo prašymų skaičius, tik viena valstybė narė jų gavo per 2 000 (Jungtinei Karalystei pateikti 2 634 prašymai);
- E. kadangi trūksta visapusiškai tikslių ir patikimų duomenų apie visą į Europą atvykstančių Sirijos piliečių skaičių ir informacijos apie prieglobsčio Europos šalyse siekiančių bei visą čia esančių asmenų skaičių; kadangi, pasak UNHCR, nepaisant šių spragų ir fakto, kad statistika ir duomenys apie prašymų suteikti prieglobstį ES valstybėse narėse nagrinėjimo

praktiką nėra tobuli, esama požymių, kad tebesusiduriama su Sirijos piliečių apsaugos ES spragomis;

- F. kadangi pabėgėlių iš Sirijos krizė yra pirmas naujai persvarstyto bendros Europos prieglobsčio sistemos (BEPS) išbandymas;
- G. kadangi ES teisės aktais jau numatytos kai kurios priemonės, pavyzdžiui, Vizų kodeksas¹ ir Šengeno sienų kodeksas², kurias taikant vizos gali būti išduodamos iš humanitarinių paskatų;
- H. kadangi valstybės narės turėtų būti skatinamos naudoti lėšas, kurias bus galima gauti iš Prieglobsčio ir migracijos fondo, ir lėšas, kurias galima gauti vykdant parengiamuosius veiksmus, siekiant užtikrinti pabėgėlių perkėlimą esant kritiškai padėčiai; minėtieji veiksmai, be kita ko, apima šias priemones: paramą asmenims, kuriuos UNHCR jau yra pripažinęs pabėgėliais, paramą veiksams susidarius nepaprastajai padėčiai, kai pabėgėlių grupės, kurioms teikiama pirmenybė, patiria ginkluotą užpuolimą ir susiduria su itin didelio pažeidžiamumo ir grėsmės gyvybei aplinkybėmis, prireikus papildomą finansinę paramą UNHCR ir jo ryšių palaikymo organizacijoms, veikiančioms valstybių narių ir ES lygmeniu, susidarius nepaprastajai padėčiai;
- I. kadangi naujausios tragedijos, 2013 m. spalio 3 d. įvykusios šalia Lampedūzos krantų, aukomis tapo 130 migrantų, o šimtai kitų dingo be žinios; kadangi dešimtys tūkstančių migrantų žuvo bandydami pasiekti ES; dar kartą atkreipdamas dėmesį į būtinybę daryti viską, kas įmanoma, kad būtų išgelbėtos pavojuje atsідūrusių žmonių gyvybės, ir į tai, kad valstybės narės turi vykdyti savo tarptautinius gelbėjimo jūroje įsipareigojimus;
 - 1. reiškia didžiulį susirūpinimą dėl užsitęsios humanitarinės krizės Sirijoje ir dėl didelės įtampos, kurią dėl to patiria kaimyninės šalys; reiškia susirūpinimą dėl to, jog toliau spartėja masinis pabėgėlių išsikėlimas ir nesama ženklų, kad šis srautas greitu metu nuslūgtų;
 - 2. labai palankiai vertina tų šalių valdžios institucijų pastangas ir solidarumą, taip pat jų gyventojų dosnumą padedant pabėgėliams iš Sirijos;
 - 3. teigiamai vertina Sirijos kaimyninių valstybių atvirų durų politiką ir ragina jas užtikrinti, kad jų sienos toliau būtų atviros visiems bėgantiems iš Sirijos;
 - 4. reiškia susirūpinimą dėl to, kad vis daugiau Sirijos piliečių rizikuodami savo gyvybėmis leidžiasi į pavojingas keliones laivais per Viduržemio jūrą į ES;
 - 5. teigiamai vertina tai, kad ES ir jos valstybės narės skyrė per 1 mlrd. EUR humanitarinei ir nehumanitarinei pagalbai, teikiamai Sirijos piliečiams, esantiems Sirijoje ir už jos ribų; pažymi, kad krizės Sirijoje metu ES yra didžiausia humanitarinės pagalbos teikėja; taip pat ragina ES stebėti, kaip paskirstomos šios lėšos;

¹ 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 810/2009, nustatantis Bendrijos vizų kodeksą (Vizų kodeksas) (OL L 243, 2009 9 15, p. 1).

² 2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 562/2006, nustatantis taisyklių, reglamentuojančių asmenų judėjimą per sienas, Bendrijos kodeksą (Šengeno sienų kodeksas) (OL L 105, 2006 4 13, p. 1).

6. ragina ES toliau dosniai finansuoti humanitarines ir nehumanitarines pastangas siekiant patenkinti žmonių Sirijoje ir pabėgėlių iš Sirijos kaimyninėse šalyse reikmes;
7. ragina valstybes nares spręsti neatidėliotinų reikmių klausimą leidžiant papildyti nustatytą nacionalinę perkėlimo kvotą ir priimant asmenis iš humanitarinių paskatų; ragina valstybes nares pasinaudoti lėšomis, kurios vis dar prieinamos parengiamiesiems veiksams / bandomajam projektui persikėlimo srityje įgyvendinti;
8. ragina tarptautinę bendruomenę, ES ir valstybes nares toliau teikti paramą reaguojant į šią išskirtinę humanitarinę krizę ir įsipareigoti teikti veiksmingą pagalbą Sirijos kaimyninėms šalims;
9. ragina ES sušaukti humanitarinę konferenciją pabėgėlių iš Sirijos krizės klausimais pirmenybę teikiant veiksams, nukreiptiems į priimančiąsias regiono valstybes (visų pirma, į Libaną, Jordaniją, Turkiją ir Iraką), siekiant paremti jų pastangas priimti vis daugiau bėgančių gyventojų ir toliau vykdyti atvirų durų politiką; pabrėžia, kad tokioje konferencijoje turėtų dalyvauti visos ES institucijos ir pilietinės visuomenės organizacijos ir kad pagrindinis dėmesys jame turėtų būti skiriamas humanitarinėms pastangoms, taip pat ES vaidmens ir dalyvavimo dedant diplomatinės pastangas siekiant, kad būtų baigtas konfliktas Sirijoje, stiprinimui;
10. pabrėžia, kad šiuo etapu svarbu konkrečiai išsiaiškinti, ar valstybės narės galėtų padaryti daugiau, kad sustiprintų savo atsakomuosius apsaugos veiksmus Sirijoje, kaip jos tai galėtų padaryti ir kada; pažymi, kad ES būtinas solidarumas ir aktyvus bendrų atsakomųjų apsaugos veiksmų stiprinimas glaudžiau bendradarbiaujant, dalijantis informacija, ugdant gebėjimus ir palaikant politinį dialogą;
11. palankiai vertina bendrą valstybių narių savitarpio sutarimą, kad Sirijos piliečiai neturėtų būti grąžinami į Siriją; tačiau pabrėžia, kad priimant pabėgėlius iš Sirijos būtina vadovautis nuoseklesniu požiūriu ir labiau solidarizuotis su valstybėmis narėmis, kurios patiria ypatingą spaudimą; ragina valstybes nares užtikrinti, kad visos skirtingų BEPS priemonių nuostatos būtų teisingai įgyvendintos;
12. ragina valstybes nares išnagrinėti visus esamus ES teisės aktus ir procedūras, susijusius su saugiu patekimu į ES, kad būtų laikinai priimami iš savo šalies bėgantys Sirijos piliečiai; pažymi, kad teisėtas atvykimas į ES labiau pageidautinas negu pavojingesnis neteisėtas atvykimas, dėl kurio gali kilti prekybos žmonėmis pavojus; pažymi, kad kai kurios valstybės narės Sirijos piliečiams yra suteikusios nuolatinio gyventojų statusą (pvz., Švedija), o kitos juos yra priėmusios laikinai (pvz., Vokietija);
13. primena valstybėms narėms, kad nuo konflikto bėgantys Sirijos piliečiai, siekiantys tarptautinės apsaugos, turėtų būti nukreipti į kompetentingas nacionalines prieglobsčio institucijas ir jiems turi būti užtikrinta galimybė pasinaudoti teisinga ir veiksminga prieglobsčio suteikimo tvarka;
14. ragina ES imtis tinkamų atsakingų priemonių dėl galimo pabėgėlių antplūdžio į jos valstybes nares; ragina Komisiją ir valstybes nares toliau stebėti dabartinę padėtį ir imtis

nenumatyto atveju planavimo, įskaitant galimybę taikyti Laikinos apsaugos direktyvą¹, jei ir kada šito pareikalaus sąlygos;

15. pažymi, kad valstybėms narėms turi ateiti į pagalbą migrantams jūroje, ir ragina valstybes nares, kurios nevykdė savo tarptautinių įsipareigojimų, liautis grąžinus laivus, kuriais plukdomi migrantai;
16. ragina valstybes nares paisyti negrąžinimo principo laikantis esamos tarptautinės ir ES teisės nuostatų; ragina valstybes nares nedelsiant nutraukti bet kokią netinkamą ir išplėstą sulaikymo praktiką, kuria pažeidžiama tarptautinė ir ES teisė, ir pažymi, kad priemonė sulaikyti migrantą visuomet turi būti pagrįsta administraciniu sprendimu ir ji turi būti tinkamai motyvuota ir laikina;
17. ragina savo atitinkamus komitetus toliau stebėti padėtį Sirijoje ir kaimyninėse šalyse ir priemones, kurių šiuo atžvilgiu ėmėsi valstybės narės;
18. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei užsienio reikalams ir saugumo politikai, valstybių narių parlamentams ir vyriausybėms, Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui, JT vyriausiajam pabėgėlių reikalų komisarui, Arabų lygos generaliniam sekretoriui, Sirijos Arabų Respublikos parlamentui ir vyriausybei, Sirijos kaimyninių šalių vyriausybėms ir parlamentams ir visoms su konfliktu Sirijoje susijusioms šalims.

¹ 2001 m. liepos 20 d. Tarybos direktyva 2001/55/EB dėl minimalių normų, suteikiant perkeltiesiems asmenims laikiną apsaugą esant masiniam srautui, ir dėl priemonių, skatinančių valstybių narių tarpusavio pastangų priimant tokius asmenis ir atsakant už tokio veiksmo padarinius pusiausvyrą (OL L 212, 2001 8 7, p. 12).